Bobby Sands đã ghi lại trong nhật ký của mình mười bảy ngày đầu tiên trong cuộc tuyệt thực của mình, nơi anh kể chi tiết những suy nghĩ và cảm nhận về nhiệm vụ trọng đại được đặt ra trước mắt anh.

Để có thể duy trì trạng thái của mình là tù nhân chính trị người Ireland, anh đã sẵn sàng nhịn ăn đến chết, một sự kiện giúp anh chiếm được một vị trí trong biên niên sử Ireland, và trong trái tim, trí óc của những người Cộng hòa Ireland toàn thế giới.

Chủ nhật, ngày thứ 1

Tôi đang đứng trước ngưỡng cửa của một thế giới bất ổn định khác. Cầu Chúa thương xót linh hồn con.

Trái tim tôi nhức nhối, bởi tôi biết mình đã làm tan vỡ trái tim người mẹ đáng thương của mình, và gia đình tôi đang bị hành hạ bởi cơn lo lắng không thể chịu đựng nổi. Nhưng tôi đã xem xét tất cả các lập luận và đã thử mọi phương tiện để tránh thứ đã trở thành không thể tránh khỏi: bốn năm rưỡi vô nhân đạo đã bị áp đặt lên tôi và các đồng chí của tôi.

Tôi là một người tù chính trị. Tôi là một người tù chính trị bởi tôi là một thương binh của một cuộc chiến lâu năm giữa nhân dân Ireland bị áp bức và thứ chế độ ngoại bang, đàn áp, không mong muốn, từ chối rút khỏi vùng đất của chúng tôi.

Tôi tin tưởng và đứng về phía quyền được Chúa trao cho dân tộc Ireland về độc lập chủ quyền, và quyền của bất kỳ đàn ông, phụ nữ người Ireland để khẳng định quyền này trong cách mạng vũ trang. Đấy là lý do tại sao tôi bị giam giữ, phải khỏa thân và chịu tra tấn.

Điều trước nhất trong tâm trí bị hành hạ của tôi là suy nghĩ, rằng không bao giờ Ireland có thể hòa bình cho đến khi sự hiện diện của Anh quốc ngoại bang, đàn áp bị loại bỏ, để lại tất cả người dân Ireland như một khối thống nhất, để kiểm soát công chuyện của mình, và quyết định vận mệnh của họ như một dân tộc có chủ quyền, được tự do về tâm trí và thân thể, tách biệt và riêng biệt về mặt vật lý, văn hóa và kinh tế.

Tôi tin rằng mình chỉ là một trong số những người Ireland khốn khổ sinh ra trong một thế hệ vươn lên với khát vọng tự do sâu

sắc và không thể bị dập tắt. Tôi chết không chỉ để nỗ lực chấm dứt sự dã man của khối H[1], hay giành được sự công nhận chính đáng của một người tù chính trị, mà chủ yếu là bởi những gì bị mất mát tại đây cũng đều là sự mất mát của nền Cộng hòa và những con người khốn khổ bị áp bức, được biết đến dưới cái tên 'dân tộc nổi dậy', mà tôi tự hào sâu sắc.

Hôm nay không có cảm giác gì, ngày 27/10 chẳng mang lại sự mới lạ nào cả. (Ngày bắt đầu của cuộc tuyệt thực bảy người ban đầu). Những tên quản ngục thông thường không làm việc [hôm nay]. Những tên rác rưởi và bọn muốn trở thành bạo chúa tiềm tàng chắc chắn sẽ quay lại vào ngày mai, sáng sủa và sớm sủa.

Tôi đã viết vài lá thư cho các cô gái ở Armagh hôm nay. Có rất nhiều thứ mà tôi thích nói về bọn họ, về lòng dũng cảm, sự quyết tâm và tinh thần phản kháng quật cường của họ. Họ chính là những gì mà Nữ bá tước Markievicz[2], Anne Devlin[3], Mary Ann McCracken[4], Marie MacSwiney[5], Betsy Gray[6] và những nữ anh hùng Ireland khác mang lại cho tất cả chúng ta. Và đương nhiên tôi có nghĩ về Ann Parker, Laura Crawford, Rosemary Bleakeley[7], và phải xấu hổ khi nói rằng tôi không thể nhớ hết tất cả những cái tên thiêng liêng của họ.

[1]Khối H: **Mê cung nhà tù HM** (trước kia là **Trung tâm giam giữ Long Kesh**, được biết đến thông tục là **Mê cung** (**the Maze)** hay **Các khối H (H-Blocks**)) là một nhà tù tại Ulster (Bắc Ireland) được dùng để giam giữ các tù nhân bán quân sự trong thời kỳ The Troubles (xung đột quân sự tại Bắc Ireland, diễn ra từ cuối thập niên 60 của thế kỷ XX đến năm 1998, sau Hiệp ước Thứ Sáu tuần thánh)

[2] Nữ bá tước Markievicz (4/2/1868 – 15/7/1927): Một chính trị gia, nhà cách mạng, nhà ái quốc, ủng hộ quyền bầu cử cho phụ nữ và nhà xã hội chủ nghĩa. Bà là người phụ nữ đầu tiên được bầu vào Quốc hội Vương quốc Anh. Ở Nhà nước Ireland tự do, bà được bầu làm Bộ trưởng Lao động của Dáil đầu tiên, trở thành người phụ nữ thứ hai tại châu Âu làm bộ trưởng nội các. Là thành viên sáng lập của Fianna Éireann (những người lính của Ireland), Cumann na mBan (Hội đồng phụ nữ hoặc Hội đồng phụ nữ Ireland), Irish Citizen Army (Quân đội Công dân Ireland). Bà đã tham gia cuộc nổi dậy lễ Phục sinh năm 1916, khi những người Cộng hòa Ireland cố gắng chấm dứt sự thống trị của Anh quốc và thành lập một nền Cộng hòa Ireland. Bà bị tuyên án tử hình nhưng được giảm án thành chung thân do giới tính của mình. Markievicz có lập trường chống hiệp ước nhượng bộ trong Nội chiến Ireland.

[3]Anne Devlin (1780 – 18/9/1851): Một nhà cộng hòa người Ireland, đã âm mưu với Robert Emmet và anh họ là người nổi dậy ngoài vòng pháp luật Micheal Dwyer để tái khởi động cuộc nổi dậy Ireland Thống nhất, chống lại Anh quốc. Khi kế hoạch nổi dậy của họ ở Dublin, thủ đô của Ireland bị thất bại, bà phải chịu tra tấn và cầm tù. Phẫn nộ về cách bà bị đối xử, bà được thả năm 1806 và được hỗ trợ một thời gian bởi gia đình Emmet.

[4]Mary Ann McCracken (8/7/1770 – 26/7/1866): Là một nhà hoạt động xã hội và nhà bãi nô. Sinh ra trong một gia đình Giáo hội Trưởng lão liberal có tiếng, bà kết hợp tinh thần kinh doanh trong

ngành dệt may đang phát triển của Belfast với sự hỗ trợ cho chương trình dân chủ của United Irishmen (Người Ireland Thống nhất); vận động cho phụ nữ; tổ chức cứu trợ và giáo dục cho người nghèo; ở trong một thị trấn tham gia nhiều vào thương mại xuyên Đại Tây Dương, bà đã cống hiến suốt đời đối với sự nghiệp bãi bỏ chế độ nô lệ.

[5]Mary MacSwiney (27/3/1872 – 8/3/1942): Giáo viên, nhà hoạt động Cộng hòa Ireland và chính trị gia. Bà gây được sự chú ý toàn cầu khi anh bà, Terence MacSwiney, khi đó là Thị trưởng Cork, tuyệt thực để phản đối chính sách của Anh quốc tại Ireland. Bà cùng với chị dâu Muriel MacSwiney đã trở thành người phát ngôn cho chiến dịch. Terence MacSwiney cuối cùng hy sinh vào tháng 10/1920. Sau chuyến công du nổi tiếng kéo dài bảy tháng đến Hoa Kỳ vào năm 1921, trong đó bà và Muriel đã nâng cao hình ảnh của phong trào độc lập Ireland, Mary được bầu vào Dáil Éireann (Hội đồng Ireland) giữa lúc Chiến tranh giành độc lập Ireland đang diễn ra. Trong các cuộc tranh luận về Hiệp ước Anh-Ireland, một thỏa thuận hòa bình được đề xuất giữa Anh và Ireland, MacSwiney là một trong những người thẳng thắn nhất chống lại nó. Trong Nội chiến Ireland sau đó, MacSwiney ủng hộ phái IRA (Quân đội Cộng hòa Ireland) chống hiệp ước và bị bỏ tù vì nó, dẫn đến việc bà tự mình tham gia vào hai cuộc tuyệt thực.

[6]Betsy Gray (khoảng 1778 hoặc 1780 - 1798): Nhân vật dân gian trong cuộc nổi dậy Ireland năm 1798.

[7]Rosemary Bleakley (mất 13/1/1976): Một nữ thanh niên 18 tuổi sống ở phía bắc Belfast, gia nhập IRA mà gia đình không hay biết. Vào ngày 13/1/1976, khi thực hiện nhiệm vụ cho IRA, cô đang chuẩn bị đặt bom tại trung tâm thành phố Belfast thì quả bom nổ sớm. Cô hy sinh cùng với Martin McDonagh, một trong số những người đồng đội của mình tại IRA. Vụ nổ cũng tước đi sinh mạng của hai người khác – chủ cửa hàng Ian Gallagher và một trong số các nhân viên cửa hàng, Mary Dornan đến từ Andersonstown tại Tây Belfast.

Thánh lễ rất trang nghiêm, các cậu chàng vẫn thông minh như thường lệ. Tôi đã ăn chút trái cây được luật định hàng tuần tối qua. Như số phận đã định, nó là một quả cam, và như sự mỉa mai cuối cùng, nó có vị đắng. Thức ăn được để sau cánh cửa. Khẩu phần của tôi, như đã được đoán đợi, khá lớn so với suất ăn bình thường, hoặc là khẩu phần ăn của bạn tù Malachy của tôi đang nhận.

Thứ Hai, ngày thứ 2

Trước sự ghét bỏ của những tên quản ngục, chúng tôi đã kết thúc cuộc biểu tình không tắm rửa vào sáng nay. Bọn tôi được chuyển đến cánh 'B', được cho là sạch sẽ.

Hôm nay chúng tôi phải thể hiện sự khoan dung đáng kể. Người ta bị lục soát sau khi đi ra từ phòng vệ sinh. Ở một thời điểm nào đó ta phải chờ đợi ba tiếng đồng hồ để ra khỏi toilet, và chỉ có bốn hay năm người được tắm rửa, thứ ấy là tiêu biểu cho sự háo hức (sic) của bọn quản ngục để khiến chúng tôi không thể không tắm rửa. Có rất nhiều trò trả thù vặt vãnh từ bọn chúng.

Tôi được gặp bác sĩ và tôi nặng 64 kí. Tôi không có vấn đề gì cả.

Mục sư, Cha John Murphy, đã có mặt tối nay. Chúng tôi có một cuộc trò chuyện ngắn. Tôi nghe được rằng mẹ tôi đã phát biểu trong một buổi diễu hành tại Belfast hôm qua, và rằng Marcella [em gái của Bobby Sands] đã khóc. Điều đó khiến tôi quặn lòng lắm. Tôi không lo về số lượng của các đám đông. Tôi đã đâm ra rất khó chịu tối qua khi nghe tuyên bố của giám mục Daly (được đưa ra vào Chủ Nhật, lên án cuộc tuyệt thực). Một lần nữa ông ta lại áp đặt những quy chuẩn đạo đức kép của mình. Có vẻ ông ta quên rằng những kẻ đã giết hại những người Ireland vô tội trong Ngày Chủ Nhật đẫm máu của Derry[8] vẫn đang ở giữa chúng ta; và có lẽ ông ta nên biết rõ hơn bất cứ ai về điều gì đã và đang xảy ra trong khối-H.

[8]Bloody Sunday (Ngày Chủ Nhật đẫm máu): Vụ thảm sát do các lính Anh thực hiện, khi chúng đã bắn 26 thường dân ôn hòa, không vũ trang trong một cuộc biểu tình, giết chết 14 người biểu tình tại Derry, Bắc Ireland. Vụ việc đã làm dấy lên sự phẫn nộ trên toàn Ireland và thế giới, khiến nhiều người đặt ra câu hỏi về vai trò của quân đội Anh tại Bắc Ireland. Vụ việc cũng làm nóng The Troubles, thúc đẩy sự phát triển của phong trào thống nhất Ireland và phe Cộng hòa, yêu nước Ireland.

Ông ta hiểu tại sao nhiều người lại bị tra tấn ở đây – lý do để hình sự hóa. Điều khiến nó trở nên kinh tởm, tôi tin là do ông ta đã đồng ý với lý do cơ bản ấy. Chỉ một lần ông ta lên tiếng, về những sự đánh đập và vô nhân đạo diễn ra nhan nhản trong khối-H.

Tôi đã từng đọc một bài xã luận, vào cuối năm ’78 [1978], về tuyên bố ‘ống cống của Calcutta’ của Tổng Giám mục khi đó là O Fiaich[9]. Nó nói rằng đó là sự xấu hổ vĩnh viễn của người dân Ireland khi tổng giám mục phải, và theo tôi diễn giải, khuấy động lương tâm đạo đức của người dân về vấn đề Khối-H. Thời gian đã trôi đi nhiều kể từ đó, rất nhiều sự tra tấn, thực tế là năm sau đó là năm tồi tệ nhất mà chúng tôi trải qua.

[9]: Tomás Ó Fiaich, Tổng Giám mục của Amargh và sau đó là Hồng y của Ireland. Vào mùa hè năm 1978 Ó Fiaich đã ghé thăm các tù nhân Cộng hòa tại Nhà Tù Mê Cung của Khối H. Về sau ông đã đưa ra một tuyên bố lên án các điều kiện tại đây, trích từ tuyên bố của ông: *‘Dành cả ngày Chủ Nhật trong tù, tôi đã bị sốc về những điều kiện vô nhân đạo đang thịnh hành tại các Khối-H Ba, Bốn và Năm, nơi có hơn 300 tù nhân đang bị giam giữ. Người ta sẽ khó lòng cho phép một con vật sống trong những điều kiện như thế, chứ đừng nói là một con người. Cách gần nhất để mô tả nó là khung cảnh tôi đã từng thấy, về hàng trăm người vô gia cư sống trong ống cống tại các khu ổ chuột ở Calcutta.’* Tuyên bố đầy đủ sẽ được dịch giả để link tại đây: alphahistory.com/northernireland/archbishop-o-fiaich-conditions-h-block-1978/

Giờ tôi thắc mắc là ai sẽ đánh động lương tâm của Hồng y đây.

Chứng kiến cả bên đúng và bên sai, bên đứng dậy và lên tiếng. Nhưng chúng ta không biết những gì cần phải nói là ‘chính trị’, và không phải những người này không muốn tham gia chuyện chính trị, đơn giản là bởi thứ chính trị của họ khác biệt, đó là của người Anh.

Cha của bạn thân Tomboy của tôi đã mất ngày hôm nay. Tôi khó chịu vô cùng, và nó khiến tôi buồn rầu.

Tôi đã nhận được nhiều bức thư từ gia đình tôi và bè bạn. [Nhưng] tôi chỉ đọc một cái từ mẹ tôi - ấy là thứ tôi cần. Bà đã giành lại được tinh thần chiến đấu của mình – giờ tôi hạnh phúc lắm.

Bạn cũ của tôi, Seanna (Walsh, một người đồng chí chăn[10]) cũng đã viết.

Tôi có ý tưởng cho một bài thơ, có lẽ ngày mai tôi sẽ thử viết xem sao.

Cứ mỗi lần xuống tinh thần tôi lại nghĩ về Armagh, và James Connolly

[11]. Chúng không bao giờ có thể tước bỏ những suy nghĩ ấy khỏi tôi đâu.

[10]: Cuộc biểu tình chăn là một phần trong cuộc biểu tình 5 năm của những tù nhân Cộng hòa tại Khối-H, nhằm khôi phục Trạng thái Phân loại Đặc biệt (dành cho tù chính trị), vốn bị tước vào năm 1976. Những tù nhân chọn cách biểu tình này sẽ từ chối mặc đồng phục tù, thay vào đó họ chỉ quấn một chiếc chăn và không mặc thêm quần áo gì khác. Các tù nhân Cộng hòa đã đưa ra năm yêu sách, bao gồm:

1. Quyền không phải mặc đồng phục tù;
2. Quyền không phải lao động trong tù;
3. Quyền tự do hội họp với các tù nhân khác, và được tổ chức các hoạt động giáo dục và giải trí;
4. Quyền được ghé thăm một lần, một lá thư và một bưu kiện mỗi tuần;
5. Phục hồi hoàn toàn những mất mát trong cuộc biểu tình

Tuy chính phủ Anh không đưa ra điều luật chính thức nào, trên thực tế chúng đã phải nhượng bộ một số yêu sách của tù nhân.

[11]James Connolly (5/6/1868 – 12/5/1916): là một nhà lãnh đạo công đoàn, Marxist và nhà cộng hòa Scotland gốc Ireland. Ông vẫn là một nhân vật quan trọng cho cả phong trào lao động, Marxism Ireland và chủ nghĩa cộng hòa Ireland. Ông trở thành một người theo chủ nghĩa xã hội tích cực ở Scotland, nơi ông sinh ra vào năm 1868 với cha mẹ là người Ireland. Khi chuyển đến Ireland vào năm 1896, ông thành lập đảng xã hội chủ nghĩa đầu tiên của đất nước, Đảng Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Ireland. Đảng kêu gọi một Ireland độc lập không chỉ với Hoàng gia và Quốc hội Anh, mà còn với "các nhà tư bản, địa chủ và nhà tài chính" của Anh. Cùng với Patrick Pearse, Connolly chỉ huy cuộc nổi dậy vào Lễ Phục sinh năm đó từ đơn vị đồn trú của quân nổi dậy nắm giữ Tổng Bưu điện Dublin. Ông bị thương trong trận chiến và sau khi quân nổi dậy đầu hàng vào

cuối tuần lễ Phục sinh, ông đã bị hành quyết cùng với sáu người ký tên vào Tuyên bố Cộng hòa Ireland. Tuy ban đầu cuộc nổi dậy Phục sinh không được nhân dân Ireland chú ý nhiều, thậm chí còn bị phản đối, nhưng sau vụ hành quyết các lãnh đạo phong trào, đặc biệt là việc hành quyết James Connolly (khi đó bị thương nặng, không có khả năng tự vệ. Vào ngày hành quyết, ông yếu đến nỗi không thể đứng dậy, buộc đội hành quyết phải trói ông vào ghế rồi bắn), đã gây ra làn sóng phẫn nộ và phản đối dữ dội từ người dân Ireland, khiến họ tự hỏi về quyền tự quyết và độc lập của Ireland, từ đó thúc đẩy phong trào Cộng hòa và giành độc lập của Ireland phát triển. Ông là lãnh tụ của phong trào Marxism Ireland.

Thứ Ba, ngày thứ 3

Tôi cảm thấy đặc biệt ổn áp hôm nay (Mới chỉ là ngày thứ ba thôi, tôi biết, nhưng dù sao tôi cũng cảm thấy tuyệt vời.) Tôi nhận được một chuyến thăm sáng nay với hai phóng viên, David Beresford của tờ The Guardian và Brendan O Cathaoir của tờ Thời báo Ireland. Không thể điều khiển dòng suy nghĩ của mình sao cho chúng hòa hợp với nhau. Đáng lý ra tôi có thể nói nhiều hơn theo cách tốt hơn.

63 cân hôm nay, vậy thì sao chứ?

Một linh mục vào trong. Cảm thấy như ông ta đang cân nhắc tôi cho buổi hẹn sau. Tôi xin lỗi nếu mình sai – như tôi nghĩ ông ta như thế. Vậy nên tôi cố gắng rũ bỏ bất cứ niềm tin nào tối nay. Tôi nghĩ có lẽ ông ấy đã nắm bắt được vấn đề. Nhưng liệu ông ta có chấp nhận nó hay không, về sau ta mới biết được. Ông ta không thể bảo vệ cuộc tấn công dữ dội của tôi vào Giám mục Daly – hoặc ít nhất ông ta không cố gắng thử.

Tôi đã viết vài bức thư cho mẹ mình và Mary Doyle ở Armagh; và sẽ viết thêm nhiều nữa vào ngày mai. Mấy anh chàng giờ đã tắm rửa hết rồi. Nhưng tôi không được tắm hôm nay. Chúng [quản ngục] vẫn đang cố gắng để đám tù nhân được đi tắm lần đầu.

Tôi đã hút chút ‘bog-rolled blows’ hôm nay, món xa xỉ phẩm của Khối này!

Chúng đặt một chiếc bàn trong buồng tôi và hiện giờ đang đặt đồ ăn của tôi ngay trước mắt tôi. Nói thật là chúng có đặt nó ở đầu gối tôi thì tôi cũng đếch quan tâm. Bọn chúng cứ hỏi tôi mấy câu ngớ ngẩn kiểu, ‘Anh vẫn không ăn à?’

Tôi vẫn chưa bắt đầu bài thơ của mình hôm nay, nhưng có lẽ tôi sẽ làm nó ngày mai. Vấn đề là hiện giờ tôi cần nhiều ý tưởng hơn.

Nhận được mấy tờ giấy và một cuốn sách hôm nay. Cuốn sách ấy là ‘Các truyện ngắn của Kipling’ với phần giới thiệu của W. Somerset Maugham. Tôi ngay lập tức không ưa phần sau khi đọc bình luận của ông ta về người Ireland trong thời kỳ đỉnh cao của Kipling lúc làm nhà văn: ‘Quả thật là dân Ireland tự gây phiền phức cho chính mình.’ Bố tổ, tệ quá thể, tôi nghĩ, và đáng thương hại hơn nữa là nó không phải nỗi phiền toái lớn hơn! Tôi biết Kipling, và mối liên hệ của ông ta với Ulster. Tôi sẽ đọc truyện của ông ấy ngày mai.

Ag rá an phaidrín faoi dhó achan lá atá na buachaillí anois. Níl aon rud eile agam anocht. Sin sin. (Các anh chàng giờ đọc Kinh Mân Côi hai lần mỗi ngày. Tôi chẳng có gì để làm tối nay cả. Là như thế đấy.)

Thứ Tư, ngày thứ 4

Cha Murphy đến tối hôm nay. Tôi cảm thấy không quá tệ hôm nay, mặc dù tôi để ý là năng lượng của mình bắt đầu cạn. Nhưng vẫn còn khá sớm. Tôi tắm rửa hôm nay và được cắt tóc, điều đấy khiến tôi cảm thấy khá tốt. Trẻ hơn mười tuổi, đám trai nói đùa, nhưng tôi cảm thấy mình già đi thêm hai mươi tuổi đời, hậu quả không thể tránh khỏi của tám năm bị tra tấn và cầm tù.

Tôi đang theo kịp tin tức và xem nó với sự kinh tởm và giận dữ tột cùng với âm mưu của Reagan/Thatcher. Khá rõ ràng là bọn chúng có ý định chống lại chủ nghĩa bành trướng Nga với chủ nghĩa bành trướng đế quốc, để bảo vệ những lợi ích sống còn của mình, chúng nói.

Ý của chúng là chúng thèm muốn tài nguyên của những quốc gia khác. Chúng muốn ăn cắp những gì chúng chưa có được và để làm vậy (như tương lai, không may thay, có thể sẽ chứng minh) chúng sẽ giết hại những con người bị áp bức và phủ nhận chủ quyền quốc gia của họ. Không nghi ngờ gì chuyện lão Haughey[12] sẽ tuân theo đường lối ở Ireland nếu Thatcher yêu cầu.

Nhận thấy một điều hiếm hoi hôm nay: mứt với cả trà, và thêm vào bọn quản ngục nhìn chằm chằm vào đống đồ ăn. Chúng có vẻ cần những thứ đó hơn là con người tốt đẹp của tôi.

[12]Charles Haughey: Thủ tướng Ireland đương thời, trải qua 4 nhiệm kỳ thủ tướng, là lãnh đạo đảng Fianna Fáil từ năm 1979-1992. Haughey là chính trị gia Ireland thống trị đương thời, cũng như gây tranh cãi nhất.

Thứ Năm, ngày thứ 5

Bên Phúc lợi gửi cho tôi hôm nay để báo với tôi rằng cha tôi bị ốm tại bệnh viện. [Chúng] cố gắng khiến tôi gục ngã để có chuyến thăm đặc biệt với gia đình tôi. Tôi đã buồn rầu về bệnh tình của cha tôi, nhưng rồi nhẹ người khi biết là ông ấy được xuất viện. Không quan trọng là gì, tôi nhất định phải tiếp tục.

Tôi bị một cơn đau răng ghê gớm khiến tôi lo lắng, nhưng giờ thì hết rồi.

Tôi đã đọc tuyên bố của Atkins ở Hạ viện, Mar dheá! (như một kết quả) (Atkins chắc chắn rằng chính phủ Anh sẽ không lay chuyển một inch nào về lập trường không khoan nhượng của mình.) Nó không làm tôi khó chịu bởi tâm trí tôi đã sẵn sàng cho những điều đó và tôi biết tôi có thể lường trước được nhiều hơn thế, cho đến khi cay đắng tận cùng.

Tôi đã lướt qua vài câu thơ trong các truyện ngắn của Kipling; phần trích dẫn các câu thơ trước những câu truyện khá hay. Cái mà tôi nghĩ là rất tốt, nó như thế này:

Trái Đất đã từ bỏ cái chết của mình trong cơn thủy triều ấy,

Vào trại chúng tôi ông ấy đến,

Và nói những lời của ông, và đi theo con đường của mình,

Và để lại trái tim chúng tôi bừng lên ngọn lửa.

Giương cao báng súng,

Chúng ta nhất định phải trả thù,

Khi Chúa tính toán đầy đủ trọn vẹn,

Vì ân phước cho người đồng đội đã mất của chúng ta.

‘Mình hy vọng không phải như thế,’ tôi nói với chính mình. Nhưng hy vọng ấy thậm chí còn không phải hy vọng, mà chỉ là một hình ảnh của lời nói. Tôi có hy vọng, nói thật như thế. Tất cả mọi người phải mang hy vọng và không bao giờ đánh mất con tim. Nhưng hy vọng của tôi nằm ở chiến thắng cuối cùng

cho những con người khốn khổ của tôi. Còn niềm hy vọng nào vĩ đại và lớn lao hơn thế nữa chăng?

Tôi nói những lời cầu nguyện – bò! (và vào một phút cuối cùng, một số người sẽ nói thế). Nhưng tôi tin vào Chúa, và tôi sẽ tự phụ mà nói Người và tôi thấy ổn với thời tiết này.

Tôi có thể lờ đi sự hiện diện của đống đồ ăn luôn nhìn chằm chằm vào mặt mình mọi lúc. Nhưng tôi có mong ước về bánh mì nguyên cám nâu, bơ, phô mai Hà Lan và mật ong. Ha!! Nó không làm tổn hại tôi, bởi tôi nghĩ, 'Ừm, đồ ăn của con người không bao giờ có thể giữ cho một người sống mãi mãi,' và tôi tự an ủi bản thân mình với sự thật là tôi sẽ được ăn một bữa đẫy khi lên thiên đường (nếu tôi xứng đáng).

Nhưng rồi tôi bị choảng bởi suy nghĩ tồi tệ rằng ở trên ấy họ không ăn đồ ăn. Nhưng nếu có gì đó mà lại tốt hơn bánh mì nâu nguyên cám, phô mai và mật ong, v.v... thì cũng không thể nào tệ được.

Những cơn gió tháng Ba đang giận dữ tối nay, chúng gợi nhắc tôi rằng tôi hai bảy tuổi vào hôm thứ Hai. Tôi nhất định phải đi, con đường mới chỉ là khởi đầu, và ngày mai lại là một ngày khác. Giờ tôi nặng 62 kg và nói chung, về tâm lý và thể chất, tôi cảm thấy rất tốt.

Thứ Sáu, ngày thứ 6

Không có linh mục nào vào tối qua hay tối nay. Chúng ngăn cản tôi được gặp luật sư của mình tối nay, như một phần khác của quá trình cô lập, mà khi thời gian trôi đi, chúng sẽ được thực hiện một cách tàn nhẫn. Tôi cho rằng chúng sẽ chuyển tôi sang một buồng trống, sớm hơn dự kiến. Tôi sẽ cảm thấy buồn khi phải rời xa các anh em [của mình], nhưng tôi biết con đường này gian nan trắc trở, và mọi thứ cần phải được chinh phục.

Tôi cảm nhận là mình mất gấp đôi năng lượng hôm nay, và tôi thấy mình hơi yếu đi.

Chúng (bọn quản ngục) không thấy xấu hổ bởi lượng thức ăn khổng lồ mà chúng mang vào buồng, và tôi biết chúng đã cân đo đong đếm từng hạt đậu miếng khoai. Lũ ngốc chết tiệt ấy

không nhận ra là bên bác sĩ làm các bài test để kiểm tra dấu vết của bất kỳ món nào được ăn. Dù thế nào đi chăng nữa, tôi không có ý định thử mấy miếng đồ ăn hấp dẫn của chúng.

Đến nay tôi [vẫn] ngủ ngon vào ban đêm, vì tôi tránh ngủ vào ban ngày. Thậm chí tôi còn có những giấc mơ đẹp và cho đến nay không bị đau đầu gì cả. Ấy có phải là sự tôn vinh cho tâm trí tôi hay tôi sẽ phải trả giá cho điều đó vào ngày mai hay sau đó! Tôi thắc mắc không biết mình sẽ có khả năng viết những dòng [nhật ký] này tới khi nào?

Bạn của tôi Jennifer, bị kết án 20 năm. Tôi buồn rầu sâu sắc (Jennifer McCann 20 tuổi, đến từ điền trang Twinbrook ở Belfast, bị kết án 20 năm tù vì bắn một gã bên RUC[13])

[13]RUC: Royal Ulster Constabulary (Cảnh sát Hoàng gia Ulster) là lực lượng cảnh sát ở Bắc Ireland từ năm 1922-2001. Là con chó săn của Vương quốc Anh, Unionist (người theo chủ nghĩa liên hiệp Anh) và Loyalist (người trung thành với vương quốc Anh), chúng đóng vai trò quan trọng trong việc đàn áp phong trào Cộng hòa và thống nhất Ireland. Lực lượng này được vũ trang hóa và quân sự hóa nặng, thông đồng với các nhóm phiến quân loyalist. Vào năm 2001, RUC được thay thế bởi PSNI (Sở Cảnh sát Bắc Ireland, Police Service Northern Ireland)

Tôi không nghi ngờ hay hối hận về những gì mình làm, bởi tôi biết những gì tôi đã phải đối mặt trong tám năm, và cụ thể trong bốn năm rưỡi qua, những người khác sẽ phải đối mặt, các cô cậu bé vẫn còn ngồi trên ghế nhà trường, hay Gerald nhỏ hoặc Kevin (Con trai và cháu trai của Bobby, theo thứ tự), và hàng ngàn người khác.

Chúng sẽ không hình sự hóa được chúng ta, cướp được bản sắc thật của chúng ta, ăn cắp được sự tự do của chúng ta, phi chính trị hóa chúng ta, đuổi chúng ta đi một cách có hệ thống, có tổ chức, những con robot tuân thủ luật pháp đàng hoàng. Không bao giờ chúng có thể dán nhãn cuộc đấu tranh giải phóng của chúng ta là phạm tội được.

Tôi (kể cả sau tất cả mọi ngón đòn tra tấn) bị kinh ngạc bởi logic của người Anh. Chưa bao giờ trong 8 thế kỷ chúng thành công phá vỡ được tinh thần của một con người từ chối gục ngã. Chúng sẽ không bao giờ gây mất tinh thần, chinh phục được, hay phi đạo đức hóa được dân tộc của tôi, chúng sẽ chẳng bao giờ làm được như thế.

Tôi có thể là một tội nhân, nhưng tôi đứng vững – và nếu điều đó xảy ra, sẽ chết – hạnh phúc khi biết mình không phải trả lời

những gì cha ông ta đã làm cho đất nước chúng ta từ cổ chí kim.

Thomas Clarke[14] ở trong những suy nghĩ của tôi, và Stagg[15], Gaughan[16], Thomas Ashe[17], McCaughey[18]. Chúa ơi, chúng ta có nhiều người đến nỗi thêm một người nữa với những kẻ gian trá cũng chẳng có nghĩa lý gì, hay như chúng nói, ngày nào đó chúng sẽ phải trả giá.

[14]Thomas (hay Tom) Clarke: Nhà Cộng hòa Ireland và lãnh đạo của Hội Anh em Cộng hòa Ireland (Irish Republican Brotherhood), có thể xem là người chịu trách nhiệm lớn nhất cho cuộc nổi dậy Phục sinh năm 1916. Là người đề xuất đấu tranh vũ trang để chống sự cai trị của Anh tại Ireland trong hầu hết cuộc đời mình, ông đã dành 15 năm trong nhà tù của Anh.

[15]Frank Stagg: Là một thành viên của Quân đội Cộng hòa Ireland Lâm thời (Provisional IRA, hay Provo), tham gia tuyệt thực và mất vào ngày 12/2/1976, sau 62 ngày tuyệt thực. Ông là một trong 22 nhà cộng hòa Ireland hy sinh vì tuyệt thực vào thế kỷ XX.

[16]Micheal Gaughan: Là một người tuyệt thực của IRA lâm thời, mất vào ngày 3/6/1974 nhà tù Parkhurst ở Đảo Wight, Anh quốc.

[17]Thomas Ashe: Ông là thành viên của liên đoàn Gaelic (một tổ chức văn hóa và xã hội quảng bá tiếng Gaelic Ireland), Hiệp hội Thể thao Gaelic, Hội Anh em Cộng hòa Ireland (IRB) và là thành viên sáng lập của Irish Volunteers (Các Tình nguyện viên Ireland). Ông cũng là một giáo viên.

[18]Seán McCaughey: Ông là lãnh đạo của IRA, mất vào năm 1946, sau 23 ngày tuyệt thực.

Khi tôi nghĩ về Clarke, tôi nghĩ về cái thời mình ở cánh ‘B’ của nhà tù Đường Crumlin vào tháng 9 và tháng 10 năm ’77. Tôi nhận ra những gì mình phải đối mặt lúc đó. Tôi không cần ghi lại tí nào, một số đồng chí của tôi cũng trải nghiệm nó rồi, nên họ biết tôi đã nghĩ rằng một số người (có lẽ là nhiều người) đổ lỗi cho tôi về cuộc tuyệt thực này, nhưng tôi đã làm tất cả những gì có thể để ngăn chặn nó không đầu hàng.

Tôi thương hại cho những người nói như thế, bởi họ không biết là tôi và người Anh cảm thấy thương hại nhiều hơn cho họ vì họ còn chẳng biết về bản thân đáng thương của mình. Nhưng chúng ta không có những người như thế tìm cách buộc tội Tone[19], Emmet[20], Pearse[21], Connolly, Mellowes[22] sao: thái độ đáng tiếc đó cũng tồn tại dai dẳng...

[19]Wolfe Tone: Nhân vật kinh điển và tiên phong của phong trào Cộng hòa Ireland.

[20]Robert Emmet: là một nhà Cộng hòa, nhà hùng biện và lãnh đạo nổi dậy người Ireland. Sau khi cuộc nổi dậy Ireland Thống nhất năm 1798 bị đàn áp, ông đã tìm cách tổ chức một nỗ lực mới để lật đổ Hoàng gia Anh và sự thống trị của đạo Tin lành tại Ireland, và thành lập một chính phủ đại diện quốc gia. Emmet hứng thú, nhưng cuối cùng đã từ bỏ hy vọng về sự hỗ trợ ngay lập tức của Pháp và phối hợp với các chiến binh cực đoan ở Vương quốc Anh. Ở Ireland, nhiều cựu chiến binh còn sống sót của năm ‘98 do dự trong việc hỗ trợ, và cuộc nổi dậy của ông ở Dublin vào năm 1803 đã thất bại.

[22]Liam Mellows (William Joseph Mellows): Chính trị gia đảng Sinn Féin, thành viên hạ viện Dáil đầu tiên (Dáil là Quốc hội Ireland), ông bác bỏ hiệp ước Anh-Ireland. Trong Nội chiến Ireland, Mellows bị các lực lượng ủng hộ Hiệp ước bắt giữ sau sự kiện Bốn Tòa án đầu hàng vào tháng 6/1922. Vào ngày 8/12/1922, ông là một trong bốn thành viên cấp cao của IRA bị Chính phủ lâm thời hành quyết.

Tôi có thể nghe tiếng chim choắt bay qua trên đầu. Quả là một căn buồng đơn độc, quả là một cuộc đấu tranh cô liêu. Nhưng bạn tôi ơi, con đường này có vô số dấu chân người, và anh ta, dù anh ấy là ai, người đầu tiên đi qua con đường ấy, xứng đáng nhận được lời chào đón của dân tộc [ta]. Tôi đơn thuần chỉ là một người đi theo, và tôi phải nói Oíche Mhaith. (Buổi tối tốt lành)

Thứ Bảy, ngày thứ 7

Tôi đã nhận được bức thư chào đón nhất từ Bernie[23], em gái tôi. Bernie xưa. Tôi yêu quý con bé và nghĩ nó là người tuyệt nhất.

[23]Bernie (Bernadette Sands McKevitt): Em gái của Bobby Sand, thành viên sáng lập Phong trào Chủ quyền 32 hạt.

Giờ tôi đã tin chắc là chính quyền đang dự định thực hiện việc cô lập nghiêm ngặt sớm thôi, bởi tôi đang gặp vấn đề trong việc gặp luật sư của tôi. Tôi hy vọng mình sai về việc cô lập này, nhưng chúng ta rồi sẽ thấy thôi.

Chỉ là tôi muốn ở lại với các anh em lâu nhất có thể vì nhiều lý do. Nếu tôi bị cô lập, tôi sẽ chỉ đơn giản là chinh phục nó.

Một linh mục đã đến hôm nay, có phần dễ chịu, và bảo tôi về bài báo của Brendan O Cathaoir trên Thời Báo Ireland trong tuần qua, cái mà tôi đã đọc. Chúng tôi đã thảo luận một chút về những điểm cụ thể, mà đương nhiên là gây tranh cãi với ông ấy. Ông ấy thân mật theo cách làm của riêng mình, tất nhiên là thuần túy chiến thuật, và cùng lúc đó hẳn ông ta cũng đang sục sôi bên trong, nghĩ về việc AP/RN[24] (số ra ngày 28/2) gọi ông là nhà dân tộc chủ nghĩa trung lưu đang cộng tác, hoặc những từ phù hợp với hiệu ứng đó.

[24]An Phoblacht (Cộng hòa)/Republican News (Tin tức Cộng hòa): Tờ báo theo chủ nghĩa Cộng hòa Ireland nổi tiếng vào thời đó.

Ông ta cũng thế, tôi nói, và tôi đồng cảm với những người con không may của Chúa, những người thấy bản thân họ phải vật

lộn để chống lại đói nghèo, bệnh tật, tham nhũng, cái chết và những sự vô nhân đạo của các sự mệnh...

Hôm nay tôi nặng 61 kg, có sụt. Tôi không gặp vấn đề với những cơn đói cồn cào, hay đâm ra hoang tưởng về bất cứ thứ gì liên quan đến thức ăn, nhưng, nhờ Chúa, thức ăn ở đây đã được cải thiện. Tôi cứ tưởng là mình đã để ý điều đó trong cuộc tuyệt thực trước. Ừm, có nhiều thứ đang bị đe dọa ở đây.

Hôm nay tôi nhận được tờ Tin tức Ireland, nhưng chẳng có gì trong đó, đó là lý do tại sao tôi hiểu điều ấy.

Tôi mong đợi được gặp các đồng chí vào Thánh lễ ngày mai, những khuôn mặt trông trẻ hơn, trừ râu ria, mái tóc dài hoang sơ lan man thành những cụm rậm rạp.

Một điều chắc chắn, rằng thời kỳ khủng khiếp đó, của những đôi mắt hình viên đạn hoặc đờ đẫn, dấu hiệu báo trước cho những sự khắc nghiệt của việc tra tấn, sẽ không rời đi – nếu nó từng bị loại bỏ. Tôi thắc mắc liệu ta thậm chí có thể hình dung được việc nó có thể bị xóa bỏ khỏi tâm trí chúng ta không?

Chúng tôi đã đón một đồng chí mới trong tuần này. Chẳng phải nó truyền cảm hứng cho các đồng chí tiếp tục tham gia với chúng tôi sao? Tôi đã đọc những gì Jennifer nói trước tòa (Khi bị kết án, Jennifer McCann nói: "Tôi là một tù nhân chiến tranh Cộng hòa và hiện tại đồng chí Bobby Sands của tôi đang tuyệt thực để bảo vệ quyền của tôi với tư cách là một tù nhân chính trị".) Tôi thấy cảm động và tự hào quá, cô ấy là đồng chí của tôi.

Tôi đã nghĩ về Mary Doyle và Ellen McGuigan, và tất cả những cô gái còn lại ở Armagh. Làm sao tôi quên họ được chứ?

Bọn quản ngục nhìn chằm chằm vào tôi bối rối. Nhiều người trong số chúng mong rằng (nếu những con mắt của chúng nói thật) tôi sẽ chết. Nếu cần, tôi sẽ ép chúng, nhưng Chúa ơi, lũ ấy là một lũ ngốc đặc. Oscar Wilde[25] đã làm không công bằng với chúng bởi tôi tin là chúng còn thấp kém hơn những gì ông ta tưởng. Và tôi có thể nói rằng chỉ có một thứ thấp hơn bọn quản ngục mà thôi, ấy là Thống đốc. Và theo trải nghiệm của tôi, người ta càng leo cao hơn trên chiếc thang ghê tởm mà chúng gọi là thứ bậc, hoặc vị trí, thì chúng càng thấp kém hơn.

Trời đang mưa. Tôi không bị lạnh, tinh thần tôi ổn cả, và tôi vẫn hút chút thuốc – đốn mạt thật, ừm cũng kiểu kiểu thế, nhưng đâu ai hoàn hảo chứ. Không tốt cho sức khỏe của bạn. Mar dheas anois, Oíche Mhaith. (Như hiện giờ, buổi tối tốt lành)

[25]Oscar Wilde: Nhà văn, nhà thơ và nhà soạn kịch nổi tiếng người Ireland.

Chủ Nhật, ngày thứ 8

Trong vài tiếng nữa tôi sẽ được 27 năm tuổi đời. Nghịch lý thay nó vẫn sẽ là một sinh nhật đủ vui vẻ; có lẽ bởi tôi tự do về mặt tinh thần. Tôi chẳng thể đòi hỏi lý do khác.

Tôi đi dự Thánh lễ hôm nay, và thấy tất cả các anh em trừ bộ râu của họ, v.v... Một mục sư Mỹ đã nói ở buổi Thánh lễ và tôi đã đạt đến được sự hiệp thông. Một trong số các anh em đã đổ gục trước khi dự Thánh lễ, nhưng giờ cậu ấy ổn hẳn rồi. Một người khác được đưa đến bệnh viện quân y Musgrave. Ấy là những sự kiện thường xuyên xảy ra.

Hôm nay tôi nặng 60,8 kg, và không có vấn đề y tế nào cả.

Tôi nhận được một bức thư khác của em gái tôi Bernie và bạn trai con bé. Được nghe tin từ con bé khiến trái tim tôi nhẹ lòng. Tôi nhận được tờ Tin tức Ireland hôm nay, trong đó chứa vài quảng cáo ủng hộ cuộc tuyệt thực.

Có một vị bác sĩ trực đã kiểm tra cho tôi vào cuối tuần, một người đàn ông trẻ mà tôi không biết tên cho đến bây giờ. BS Riss hơi thân thiện là vị bác sĩ ấy. Ông ấy cũng là bác sĩ trong vụ tuyệt thực trước.

BS Emerson, họ nói, đang bị cúm... BS Ross, tuy thân thiện, theo ý kiến của tôi cũng là một người kiểm tra tâm trí mọi người. Điều ấy gợi nhắc tôi rằng, đến giờ chúng vẫn chưa bảo tôi gặp bác sĩ tâm thần. Không nghi ngờ gì nữa, nhưng tôi không cần gặp bởi tinh thần tôi vẫn ổn định, có lẽ hơn cả anh ta.

Tôi đọc vài bài báo về động vật hoang dã trên nhiều tờ báo khác nhau, thứ rõ ràng đã gợi về những kỷ niệm về cái thời ngày xửa ngày xưa của nhà điểu học mới chớm nở[26]! Hôm nay là một buổi chiều sáng sủa dễ chịu và buổi tối thì tĩnh lặng.

Thật ngạc nhiên làm sao về những gì mà con mắt và đôi tai có thể khám phá được, ngay cả khi chúng bị giới hạn.

Tôi đang chờ đợi chú chim sơn ca, bởi mùa xuân đã đến với tất cả chúng ta. Tôi đã nghe thấy tiếng sơn ca khi ở H-5, và nhìn thấy một đôi chim sẻ đến vào tháng 2. Bây giờ khi đang nằm trên giường mình hấp hối, tôi vẫn lắng nghe đến cả tiếng của những con quạ đen.

[26]: Có thể là một lời bông đùa về sự quan tâm của Sands với chim chóc (như sẽ được thấy trong đoạn sau của phần này), vì theo tìm hiểu của dịch giả thì Sands chưa bao giờ học tập hay nghiên cứu chuyên nghiệp về chim cả.

Thứ Hai, ngày thứ 9

Tôi đã rời khỏi đây khá muộn tối nay và trời lạnh. Linh mục Cha Murphy đã ở đây. Tôi đã có một cuộc thảo luận với ông về tình hình này. Ông ấy bảo rằng ông rất thích cuộc nói chuyện giữa chúng tôi, và đã được thông tuệ phần nào, khi ông rời đi.

Về chủ đề các mục sư, tôi nhận được một bức thư nhỏ từ Cha S. C. từ Tralee, Kerry, và vài bức tranh thiêng của Đức Mẹ Đồng Trinh. Suy nghĩ ấy làm tôi cảm động. Nếu ấy là cùng một người, tôi nhớ là Cha có giảng cho chúng tôi tại Buồng 11 cách đây mấy năm trước về quyền được nâng vũ khí lên để bảo vự tự do của quốc gia bị áp bức và đàn áp của con người ta. Cha rao giảng cho những người đã được mình cải đạo, nhưng tất thảy đều giúp ích.

Hôm nay là sinh nhật tôi và các anh em đang hát một bài cho tôi, phúc cho con tim họ. Tôi can đảm bước tới cửa, theo yêu cầu của họ, để phát biểu đôi lời, dù giá trị thế nào. Tôi đã viết cho nhiều người bạn hôm nay, bao gồm Bernie và mẹ tôi. Tôi thấy ổn cả và nặng 60 kg.

Tôi cứ liên tục nghĩ về James Connolly, sự bình thản to lớn và phẩm giá vĩ đại mà ông thể hiện cho đến phút cuối cùng của đời mình, lòng dũng cảm và sự quyết tâm của ông. Có lẽ tôi thiên vị, bởi có tới hàng nghìn người như ông, nhưng Connolly luôn là người mà tôi ngưỡng mộ.

Tôi cũng có cảm giác lớn lao như vậy với Liam Mellowes nữa; và sự lãnh đạo hiện tại của Phong trào Cộng hòa, và niềm tin tưởng trong họ về sự không nản lòng, bất biến của họ. Và một

lần nữa, làm sao tôi quên được người dân Ireland hôm nay, và những con người vươn lên trong quá khứ, họ cũng giữ một vị trí đặc biệt trong trái tim tôi.

Ừm, giờ tôi hai mươi bảy tuổi đời rồi, cho nên thế là được rồi. Tôi có thể chết, nhưng nền Cộng hòa năm 1916 là bất tử. Tiến đến nền cộng hòa và cuộc giải phóng nhân dân chúng ta.

Thứ Ba, ngày thứ 10

Ấy là một ngày khá bình thường trong hoàn cảnh của tôi hiện giờ. Cân nặng của tôi là 59,3 kg. Và tôi không có vấn đề y tế nào cả. Tôi có nhận được vài lời chúc sinh nhật từ người thân và bạn bè trong tờ báo hôm qua, mà tới hôm nay tôi nhận. Thêm nữa tôi cũng nhận được một túi đồ vệ sinh cá nhân hôm nay.

Không có linh mục nào tối nay, nhưng tay bác sĩ trưởng đột ngột ghé vào, đo mạch của tôi, và rời đi. Tôi tin điều ấy làm hắn cảm thấy khá quan trọng.

Từ những gì tôi đọc trên báo, tôi trở nên lo lắng hơn và đề phòng với thực tế là rất có khả năng sẽ có một nỗ lực vào ngày mai để kéo tấm thảm dưới chân chúng tôi, và phá hoại bọn tôi – nếu không muốn nói là đánh bại cuộc tuyệt thực này – với nỗ lực nhượng bộ dưới hình thức ‘quần áo của chúng ta như một quyền’.

Điều này đương nhiên sẽ chẳng giải quyết được gì cả. Nhưng nếu nó được thực hiện, với tiếng nói của hàng giáo phẩm Công giáo, sẽ làm tổn hại nghiêm trọng đến vị trí của chúng ta. Theo ý kiến của tôi, trong mọi trường hợp, chúng không muốn thấy các tù nhân đạt được địa vị chính trị, hoặc các cơ sở giống nhau, hay cung cấp cho chúng tôi địa vị chính trị.

Những lý do cho việc này thì nhiều và đa dạng vô kể, chủ yếu được thúc đẩy bởi mong muốn được thấy cuộc đấu tranh cách mạng của nhân dân phải đi tới kết thúc. Việc hình sự hóa các tù nhân Cộng hòa sẽ giúp hỗ trợ cái kết này.

Những kẻ này tuyên bố mong muốn của chúng là được nhìn thấy điều kiện nhân đạo và tốt hơn trong các Khối này. Nhưng vấn đề được đặt ra không phải là ‘nhân đạo’, hay về các điều

kiện sống được cải thiện hoặc tốt hơn. Nó đơn thuần là về chính trị và chỉ có đúng một giải pháp chính trị có thể giải quyết được mà thôi. Điều này không thể nào khiến chúng tôi trở thành tù nhân cao cấp và chúng tôi (chưa từng, ở bất kỳ thời điểm nào) có ý định trở nên cao cấp.

Chúng tôi mong muốn được đối xử 'không như các tù nhân thông thường' bởi chúng tôi không phải tội phạm. Chúng tôi không thực hiện một tội ác nào, trừ khi tình yêu cho nhân dân và tổ quốc là một tội ác.

Liệu người Anh có cho phép người Đức chiếm đóng nước mình, hay người Pháp có chấp nhận người Hà Lan làm như thế không? Tù nhân Cộng hòa chúng tôi hiểu rõ hơn ai hết cảnh ngộ của tất cả các tù nhân bị tước đoạt tự do. Chúng tôi không phủ nhận lợi ích của các tù nhân bình thường từ bất cứ điều gì chúng tôi đạt được có thể cải thiện và làm cho hoàn cảnh của họ dễ dàng hơn. Thật vậy, trong quá khứ, tất cả tù nhân đã được hưởng lợi từ sự phản kháng của những cuộc đấu tranh tù Cộng hòa.

Tôi nhớ lại các Fenian[27] và Tom Clarke, những người rõ ràng đóng vai trò lớn trong việc làm nổi bật bằng sự phản kháng không nao núng của mình với 'hệ thống câm lặng tồi tệ' của các nhà tù Anh quốc thời Victoria. Trong mỗi thập kỷ, đã có nhiều bằng chứng về những lợi ích như vậy đối với tất cả tù nhân nhờ cuộc phản kháng của các tù nhân Cộng hòa.

[27]Fenian: Thuật ngữ chung để chỉ IRB và chi nhánh của họ tại Hoa Kỳ, Hội Anh em Fenian.

Không may thay, nhiều năm trời, hàng thập kỷ, và hàng thế kỷ, cuộc kháng cự của phe Cộng hòa với những hố địa ngục Anh vẫn chưa thấy hồi kết, bởi cuộc đấu tranh trong các nhà tù đi đôi với cuộc đấu tranh tự do liên tục tại Ireland. Nhiều người Ireland đã bỏ mạng để theo đuổi sự tự do này, và tôi biết rằng sẽ có nhiều người như thế, bao gồm cả chính tôi, cho đến khi đạt đến sự tự do..

Tôi vẫn đang đợi việc bị chuyển khỏi buồng mình, tới một cánh trống không và bị cô lập hẳn. Những người biểu tình cuối cùng đã 10 ngày trong cánh với các anh em, trước khi họ bị chuyển đi. Nhưng rồi họ chuyển sang biểu tình không tắm rửa và sống trong những căn buồng bẩn thỉu. Buồng của tôi bảo sạch thì

không hẳn nhưng vẫn chấp nhận được. Nước thì luôn luôn lạnh. Tôi không thể mạo hiểm mà bị cảm hay dính cúm được. Đã 6 ngày kể từ khi tôi tắm, có lẽ lâu hơn. Không quan trọng.

Ngày mai là ngày thứ 11 và [tôi] vẫn còn một chặng đường dài để đi. Ai đó nên viết một bài thơ về những nỗi khổ của một người biểu tình tuyệt thực. Tôi thích viết lắm, nhưng làm sao tôi có thể hoàn thành nó đây.

Caithfidh mé a dul mar tá tuirseach ag eirí ormsa.

(Dịch: Tôi phải đi vì tôi thấy mệt rồi.)

Thứ Tư, ngày thứ 11

Tôi nhận được một lượng lớn thiệp sinh nhật ngày hôm nay. Một số đến từ những người tôi không biết. Đặc biệt là bó hoa Thánh lễ với 50 bông từ Cô Burns ở phố Sevastopol. Tất cả chúng tôi đều biết cô, cô không bao giờ quên chúng tôi và chúng tôi sẽ không quên cô, nguyện cầu cho trái tim thương yêu của cô ấy.

Tôi cũng nhận được một tấm thiệp từ phóng viên Brendan O Cathaoir, quả là con người chu đáo. Tôi đã nhận được một lá thư từ một người bạn, và từ một sinh viên ở Mỹ mà tôi không biết, nhưng lần nữa, thật tốt khi biết rằng mọi người đang nghĩ về mình. Cũng có một số lá thư lén từ các bạn bè, đồng chí của tôi.

Hôm nay tôi cũng nặng như vậy và không có vấn đề y tế gì cả. Bây giờ và lẫn nữa tôi lại bị thôi thúc bởi mong muốn được ăn, nhưng khát khao được thấy kết thúc cho cảnh ngộ các đồng chí của tôi và cuộc giải phóng nhân dân tôi chiếm thế áp đảo hơn nhiều.

Ngày mai bác sĩ sẽ làm một bài kiểm tra máu. Có vẻ như BS Ross đã biến mất và BS Emerson quay trở lại rồi...

Lần nữa, không có gì nổi bật hôm nay trừ việc tôi có đi tắm sáng nay. Tôi cũng nghĩ về gia đình mình và hy vọng họ không phải chịu khổ quá nhiều.

Tôi đã cố gắng ghép lại một câu trích dẫn của James Connolly hôm nay mà tôi xấu hổ vì tôi đã không thành công, nhưng tôi sẽ diễn giải vài dòng ít ỏi mà tôi có thể nhớ.

Chúng kiểu như thế này: Một con người đang sôi sục với lòng nhiệt huyết (hoặc lòng yêu nước) vì tổ quốc anh ta, đi qua các con phố giữa nhân dân của anh ta, sự thấp hèn, nghèo đói, và khổ đau của bọn họ, và kẻ (muốn những từ đúng) chẳng làm gì, theo tôi cảm nhận, là kẻ lừa đảo; vì Ireland mà tách biệt khỏi người dân của nó thì chỉ là một đống các nguyên tố hóa học mà thôi.

Có lẽ sự đói khổ cùng cực của Dublin năm 1913 không tồn tại ngày nay, nhưng một lần nữa, trong thời hiện đại, khi so sánh với tiêu chuẩn sống của những nơi khác trên toàn thế giới, có thể nói chắc chắn rằng điều đó vẫn như vậy nếu không phải là tệ hơn ở cả phía Bắc và phía Nam. Quả thật, có một điều không thay đổi, ấy là sự đàn áp kinh tế, văn hóa, và thể chất lên cùng dân tộc Ireland...

Kể cả khi không nên có 100.000 người thất nghiệp ở phía Bắc, số tiền lương ít ỏi của họ trông thật đáng xấu hổ khi so với những công ty có mức lương và lợi nhuận khổng lồ, tầng lớp tư bản và đặc quyền đang ngủ trên những vết thương, những giọt mồ hôi và lao động cực nhọc của nhân dân.

Tình bác ái và bình đẳng trọn vẹn không thể và sẽ không bao giờ đạt được trong khi những con ký sinh trùng này thống trị và cai trị những con người của một quốc gia. Không thể có bình đẳng trong một xã hội đứng trên vũng lầy kinh tế và chính trị nếu người khỏe nhất chỉ có thể làm đủ để sống qua ngày. So sánh với đời sống, sự thoải mái, sở thích, sự thịnh vượng của tất cả những bọn gian dối chính trị (lũ được cho là quan tâm đến nhân dân chúng ta) với cuộc sống của những con người khốn khổ bị cướp bóc và áp bức.

So sánh nó với bất kỳ thập kỷ nào trong lịch sử, so sánh nó ngày mai, trong tương lai, và nó sẽ chế giễu bạn. Thế mà căn bệnh mù quáng của chúng ta vẫn tiếp diễn. Chẳng có tiện nghi nào trong các Khối-H. Nhưng có lòng quan tâm thật sự đến nhân dân Ireland.

Thứ Năm, ngày thứ 12

Cha Toner đến tối nay, và mang cho tôi vài cuốn tạp chí tôn giáo.

Cân nặng của tôi là 58,75 kg. Họ không lấy mẫu máu bởi họ muốn hợp nhất nó với các bài kiểm tra khác. Cho nên bên bác sĩ bảo họ sẽ làm nó vào tuần sau.

Về thể chất tôi cảm thấy rất mệt hôm nay, giữa giờ ăn tối và buổi chiều muộn. Tôi biết thể chất mình đang yếu đi. Đấy là điều duy nhất có thể trông đợi được. Nhưng tôi ổn. Tôi vẫn nhận được các tờ báo ổn, nhưng không có gì khích lệ trong đó. Nhưng lại một lần nữa tôi cũng đoán đợi được điều ấy, và vì thế tôi phải phụ thuộc hoàn toàn vào con tim và lòng quyết tâm của mình, điều mà tôi sẽ làm.

Tôi đã nhận được ba lá thư từ các đồng chí ở Armagh. Chúa ban phước cho họ lần nữa.

Tôi nghe thông báo hôm nay rằng Frank Hughes sẽ tham gia tuyệt thực với tôi vào Chủ Nhật. Tôi bày tỏ sự kính trọng, lòng ngưỡng mộ và sự tin tưởng to lớn nhất vào Frank, và tôi biết tôi không đơn độc. Làm thế nào tôi có thể được ở cạnh với những người đồng chí như thế xung quanh tôi, ở Armagh và ở ngoài.

Tôi đã suy nghĩ về các đồng chí ở Portlaoise, cuộc ghé thăm các cơ sở ở đó thật là vô nhân đạo. Không nghi ngờ rằng cái hố địa ngục ấy cuối cùng cũng sẽ phát nổ khi đến thời điểm. Tôi hy vọng là không, nhưng lòng thương xót của Haughey dành cho các tù nhân dưới đó không khác gì của người Anh tới các tù nhân ở phía Bắc [Ireland] và trong các nhà ngục Anh quốc.

Tôi đã hiểu được, và với mỗi ngày trôi qua tôi càng thêm hiểu và theo cách buồn nhất, rằng định mệnh tồi tệ và sự chịu đựng trước tra tấn, cho đến phút cay đắng cuối cùng của Frank Stagg và Micheal Gaughan. Có lẽ, - quả thật là như thế! – tôi may mắn hơn bởi những đồng chí tội nghiệp ấy không được gặp các đồng đội hay gương mặt thân thiện nào cả. Họ thậm chí còn không nhận được sự an ủi cuối cùng khi chết trên vùng đất của mình. Những người Ireland đơn độc và nằm trong những bàn tay xấu xí, không thương xót của kẻ thù căm thù, vô tâm. Chúa ơi, nhưng tôi vẫn còn rất may mắn khi so với họ.

Tôi có những bài thơ trong tâm trí mình, cũng chỉ xoàng xĩnh thôi, không nghi ngờ gì nữa, những bài thơ về tuyệt thực và MacSwiney, và tất cả những gì mà cuộc tuyệt thực này làm khuấy đảo con tim khối óc của tôi, nhưng sự mệt mỏi đang chậm rãi len lỏi vào, và trái tim tôi thì khao khát nhưng thân thể tôi lại muốn chây lười, nên tôi quyết tập trung tất cả năng lượng và suy nghĩ của mình để củng cố cuộc phản kháng của mình.

Ấy là điều quan trọng nhất. Chẳng còn gì có vẻ quan trọng ngoại trừ suy nghĩ nhắc liên tục kéo dài, 'Đừng bao giờ bỏ cuộc'. Không quan trọng có tồi tệ ra sao, có đen tối ra sao, có đau đớn, có tan nát trái tim đến cỡ nào, 'Đừng bao giờ bỏ cuộc', 'Đừng bao giờ tuyệt vọng', 'Đừng bao giờ đánh mất hy vọng'. Hãy để lũ khốn nạn chúng nó cười vào bạn thỏa thuê tùy thích, hãy để chúng cười toe toét và giễu cợt, cho phép chúng kiên trì mà sỉ nhục, tàn bạo, cướp đoạt, căm thù, những trò quấy rối nhỏ mọn, hãy để chúng cười bây giờ đi, bởi tất cả những điều đó không còn quan trọng hay đáng để mà đáp trả nữa.

Tôi đang đưa ra lời phản hồi cuối cùng của mình đến toàn thể tội ác vô nhân đạo và tàn bạo mà chúng gọi là Khối-H. Nhưng, không giống như những điệu cười và những trò giễu cợt của chúng, tiếng cười của chúng ta sẽ trở thành niềm vui của chiến thắng và niềm vui của nhân dân, cuộc báo thù của chúng ta sẽ trở thành cuộc giải phóng cho tất thảy và sự đánh bại cuối cùng cho những kẻ áp bức đất nước già cỗi của ta.

Thứ Sáu, ngày thứ 13

Tôi không mê tín, và ngày hôm nay không có sự kiện gì. Tôi thấy ổn, và cân nặng của tôi là 58,5 kg.

Hôm nay tôi không quá mệt, nhưng giờ thì lưng tôi đau nhức và lại lần nữa phải ngồi trên giường. Tôi không nhận được tờ Tin tức Ireland, điều ấy khiến tôi nghĩ rằng có lẽ có thứ gì đó trong ấy mà chúng không muốn tôi xem được, nhưng ai mà quan tâm chứ. Cha Murphy đã đến đây tối nay trong vài phút.

Đám quản ngục nhìn lướt quan gian phòng tôi hôm nay lúc tôi ra ngoài lấy nước. Chúng lúc nào cũng rình mò. Tôi có nghe

các báo cáo về những người bị đánh đập trong một buổi đổi cánh...

Ở đây chẳng có gì thay đổi cả.

Sean McKenna (cựu người tuyệt thực) đã quay trở lại H-4, rõ ràng vẫn hơi căng thẳng, lo lắng nhưng còn sống và vẫn đang hồi phục, và hy vọng anh ấy sẽ hồi phục hẳn.

Mhúscail mé leis an gealbháin ar maidin agus an t-aon smaointe amháin i mo cheann – seo chugat lá eile a Roibeard. Cuireann é sin amhran a scríobh mé; bhfad ó shin i ndúil domsa.

Seo é cib é ar bith.

D’ éirigh mé ar maidin mar a tháinig an coimheádóir,

Bhuail sé mo dhoras go trom’s gan labhairt.

Dhearc mé ar na ballai, ‘S shíl mé nach raibh mé beo,

Tchítear nach n-imeoidh an t-iffrean seo go deo.

D’oscail an doras ‘s níor druideadh é go ciúin,

Ach ba chuma ar bith mar nach raibheamar inár suan.

Chuala mé éan ‘s ni fhaca mé geal an lae,

Is mian mór liom go raibh me go doimhin foai,

Ca bhfuil mo smaointi ar laethe a chuaigh romhainn,

S cá bhfuil an tsaol a smaoin mé abhí sa domhain,

Ni chluintear mo bhéic, ‘s ní fheictear mar a rith mo dheor,

Nuair a thigeann ar lá aithíocfaidh mé iad go mor.

Canaim é sin leis an phort Siun Ní Dhuibir.

Dịch ra như sau:

Tôi thức giấc với bầy chim sẻ sáng nay, và suy nghĩ duy nhất trong đầu tôi là: lại một ngày mới, Bobby ơi – gợi nhớ tôi về một bài hát mà tôi đã viết cách đây rất lâu.

Dù sao đi chăng nữa thì nó là đây:

Tôi thức giấc sáng nay khi bọn quản ngục vào,

Hắn nện mạnh vào cửa của tôi mà chẳng nói chẳng rằng,

Tôi nhìn chằm chằm vào những bức tường, và tưởng rằng mình đã chết,

Có vẻ như địa ngục này sẽ chẳng bao giờ kết thúc.

Cánh cửa mở ra, và nó được đóng lại mà không hề êm nhẹ,

Nhưng đâu thật sự quan trọng đâu, chúng tôi đâu có ngủ.

Tôi nghe thấy tiếng chim, vậy mà bình minh đâu chưa thấy,

Liệu có phải tôi đang ở sâu trong lòng đất.

Những suy nghĩ của tôi mấy ngày qua đi mất nơi đâu,

Và đâu là nơi của cuộc sống mà tôi từng nghĩ đang ở thế gian này

Tiếng khóc của tôi không ai nghe, nước mắt tuôn rơi không ai thấy,

Khi ngày của chúng ta đến tôi sẽ đền đáp họ thật hậu hĩnh.

Tôi hát khúc ca này theo điệu nhạc Siun Ní Dhuibir.

Bhí na heiníní ag ceiliúracht inniú. Chaith ceann de na buachaillí arán amach as an fhuinneog, ar a leghad bhí duine éigin ag ithe. Uaigneach abhí mé ar feadh tamaill ar tráthnóna beag inniú ag éisteacht leis na préacháin ag screadáil agus ag teacht abhaile daobhtha. Dá gcluinfinn an fhuiseog álainn, brisfeadh sí mo chroí.

Anois mar a scríobhaim tá an corrcrothar ag caoineadh mar a théann siad tharam. Is maith liom na heiníní.

Bhuel caithfidh mé a dul mar má scríobhain níos mó ar na heiníní seo beidh mo dheora ag rith ‘s rachaidh mo smaointi ar ais chuig, an t-am nuair abhí mé ógánach, b’iad na laennta agus iad imithe go deo anois, ach thaitin siad liom agus ar a laghad níl dearmad deánta agam orthu, ta siad i mo chroí — oíche mhaith anois.

Dịch như sau:

Những chú chim ca hát hôm nay. Một trong số các chàng trai ném bánh mì ra ngoài cửa sổ. Ít ra ai đó vẫn được ăn!

Tôi đơn côi một lúc trong buổi tối hôm nay, lắng nghe tiếng quạ kêu quạc quạc khi chúng về nhà. Tôi có nên nghe chú sơn ca xinh đẹp, nó sẽ làm ổ trong trái tim tôi. Hiện giờ, khi tôi đang viết, con chim choắt kì lạ kêu lên ai oán khi nó bay qua. Tôi thích những chú chim.

Ừm, tôi buộc phải rời đi, bởi nếu tôi còn viết thêm về chim chóc nữa nước mắt tôi sẽ rơi và những tư tưởng của tôi sẽ quay về những năm tháng thời trẻ của mình.

Đó là những ngày, và giờ đã đi mất mãi mãi. Nhưng tôi thích chúng. Chúng ở trong trái tim tôi – bây giờ, ngủ ngon nhé.

Thứ Bảy, ngày thứ 14

Một lần nữa, lại là một ngày bình thường hơi nhàm chán. Cân nặng của tôi là 58,25 kg, và không có vấn đề y tế gì. Tôi đọc những tờ báo, mà chúng đầy rác là rác.

Bữa tối tối nay có bánh pie và đậu, và tuy cơn đói có thể làm giàu trí tưởng tượng của tôi (trông nó như là một bữa ăn cỡ lớn), tôi không phóng đại: đậu gần rơi ra khỏi đĩa. Nếu tôi lúc nào cũng nói về nó với các bạn, họ sẽ lo lắng cho tôi, nhưng tôi ổn cả.

Bữa ấy được mời (tôi cũng là con người mà) và tôi mừng là nó được mang khỏi buồng. Chưa bao giờ tôi chạm vào nó, nhưng đói đến phát phiền luôn. À ha! Chúa ơi, nếu mà nó tấn công thì tôi sẽ phải bỏ chạy.

Tôi đã định sẽ viết vài thứ có trong đầu mình nhưng mà họ sẽ phải đợi. Tôi mong đợi sự đồng hành ngắn gọn của tất cả anh em bằng hữu vào Thánh lễ ngày mai. Bạn sẽ không bao giờ biết đó có thể là lần cuối cùng bạn có thể gặp họ lần nữa.

Tôi hút chút thuốc lá hôm nay. Chúng tôi vẫn sẽ đánh bại được chúng trong hoàn cảnh này. Nếu bọn quản ngục chỉ biết một nửa chuyện đó; sự khôn ngoan của tù binh chiến tranh là thứ gì đó kì diệu lắm. Tình cảnh càng tồi tệ thì trí khôn càng lớn thêm. Ngày nào đó tất cả sẽ được tiết lộ.

Trong một bức thư cá nhân, Liam Og (bút danh của Phong trào Cộng hòa của Bobby Sands để liên lạc với bên ngoài), tôi vừa mới nghĩ tôi sẽ chớp lấy cơ hội tối nay để nói với con người tốt

đẹp, làm việc chăm chỉ của bạn rằng tôi mến mộ tất cả các bạn ngoài kia và những việc làm quên mình mà tất cả các bạn đang làm và đã làm trong quá khứ, không chỉ cho Khối-H và Armagh, mà còn cho cuộc đấu tranh nói chung.

Tôi đã luôn luôn học được một bài học từ điều gì đó mà một người tử tế bảo tôi, ấy là tất cả mọi người, dù là Cộng hòa hay không, vẫn đóng vai trò riêng của mình. Không phần nào là quá lớn hoặc quá nhỏ, không có ai là quá già hay quá trẻ để làm điều gì đó.

Có nhiều thứ cần phải làm mà không một nhóm nhỏ hay được chọn lọc nào có thể làm được, chỉ có quần chúng lớn hơn của đất nước Ireland mới đảm bảo thành tựu cho nền Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa, và điều đó chỉ có thể được thực hiện bởi lao động và hy sinh nhọc nhằn.

Cho nên, mo chara (bạn tôi ơi), vì sự đáng giá của nó, tôi sẽ muốn được cảm ơn tất cả các bạn vì điều bạn đã làm, và tôi hy vọng nhiều người khác sẽ noi theo gương của các bạn, và tôi tự hào sâu sắc khi biết các bạn và tự hào được tiếp tục gọi bạn là đồng chí, là bè bạn.

Trong một bức thư gần đây, tôi đã để ý bọn quản ngục thật sự đóng mạnh các cửa phòng giam hôm nay, cụ thể là của tôi. Có lẽ là một dấu hiệu tốt cho tâm lý của bọn người này, luôn luôn căm thù, luôn thù ghét. Tôi mừng khi nói rằng tôi không như thế.

Ừm, tôi chắc chắn phải đi nghỉ, khi thấy mình mệt mỏi lúc cố gắng chải tóc hôm nay sau khi tắm.

So venceremos, beidh bua againn eigin la eigin. Sealadaigh abu.

Dịch như sau:

Vậy venceremos [bọn ta sẽ lên cơ, vượt qua và chiến thắng], ngày nào đó bọn tao sẽ chiến thắng. Provos muôn năm.

Chủ Nhật, ngày thứ 15

Frank bây giờ đã tham gia cuộc tuyệt thực với tôi. Tôi gặp các anh em vào Thánh lễ hôm nay mà tôi thú lắm. Cha Toner phát biểu trong Thánh lễ.

Lại lần nữa là một ngày khá buồn chán. Tôi gặp chút rắc rối để ra ngoài tối nay và lấy nước.

Tôi sẽ có một buổi thăm vào ngày mai, và sẽ thật tốt khi được gặp gia đình mình. Tôi cũng mong được đi trong giữa khí trong lành, nó sẽ khiến tôi mệt mỏi, nhưng tôi hy vọng là thời tiết tốt. Tôi phải đi.

Thứ Hai, ngày thứ 16

Tôi có một chuyến thăm tuyệt vời với bố, mẹ và Marcella. Tuyệt vời lắm, khi xem xét tình cảnh và sự hành hạ mà họ chắc chắn đang phải chịu hiện giờ.

Như tôi mong đợi, tôi đã nhận được nhiều lời phản đối từ bọn quản ngục đến và đi từ chuyến thăm thật sự. Khiếu hài hước vặn vẹo của chúng quá rõ ràng trong những lời châm chọc trẻ con của chúng, v.v...

Tôi quấn mình lại thật tốt để tránh bị lạnh. Hôm nay tôi nặng 58,25 kg, nhưng tôi đốt cháy nhiều năng lượng hơn hôm nay với cuộc ghé thăm. Trong bất kỳ lúc nào ở tương lai, tôi không có gì phàn nàn cả.

Tôi để ý là mấy tên lính liên lạc đã thay thế những miếng bánh ngọt bằng các lát bánh mì, v.v... – ăn cắp những món ngọt (vốn hiếm hoi) cho bản thân chúng. Tôi không biết trường hợp ấy là 'Bạn có thể xuống thấp đến mức nào?' hay 'Ừm, liệu bạn có trách chúng được không?' Nhưng chúng đã đưa ra lựa chọn của mình và luôn lấp đầy thức ăn, vì vậy đó là chuyện cũ.

Chúng để bữa tối của tôi tối này khi mục sư (Cha Murphy) vào trong. Có hai miếng cắn từ chiếc bánh mì bột nhão. Ta hỏi ngươi!

Tôi nhận được báo Thế giới Chủ Nhật; mấy ngày qua báo chí khan hiếm quá.

Có một tên quản ngục nọ tự đảm nhận việc quấy rối tôi cho đến lúc phút cuối cùng và theo cách hành xử trẻ con, rất căm

thù. Điều ấy không làm tôi lo lắng, vụ quấy rối ấy, nhưng thái độ của hắn ta thỉnh thoảng làm tôi thấy khó chịu. Tra tấn là một chuyện, nhưng tận hưởng chính xác từ nó thì khác hẳn, ấy là kiểu của hắn ta.

Hôm nay không có buổi khám gương nào – một thay đổi dễ chịu. Rõ ràng là, với kết thúc của cuộc biểu tình không tắm rửa, lũ quản ngục hám lợi đã mất sạch các khoản tiền thưởng của chúng, v.v... mặc dù nhờ đó chúng cũng không được làm thêm giờ, vân vân và mây mây. Cho nên, không chịu thua kém, chúng không đi khám gương nữa, và điều ấy đi kèm sự tàn bạo, hạ cấp, sỉ nhục, v.v...

Tại sao chứ! Vì chúng có được trả cho điều đó đâu!

Tôi tiếp tục cuộn mình trong chăn, nhưng thấy khó mà giữ chân mình được ấm. Nó không giúp được cho nhiệt độ cơ thể tôi, việc uống nước lạnh ấy. Tôi vẫn có khả năng lấy muối và 5 hay 6 pint[28] nước một ngày mà không cảm thấy không thoải mái lắm.

[28]pint: đơn vị đo chất lỏng ở các nước Mỹ và Anh, 1 pint ở Anh bằng khoảng 568 ml, tức 5-6 pint sẽ là 2840 ml-3408 ml (2,84 lít- 3,408 lít)

Những cuốn sách mà tôi có được toàn rác là rác. Ngày mai tôi sẽ đi hỏi một cuốn từ điển. Tôi sẽ chỉ ngồi đấy, lướt qua nó và học, tốt hơn nhiều so với đọc những thứ rác thải kia.

Tôi hầu như không đọc tờ báo lá cải Anh quốc, có lẽ là lướt qua nó và hy vọng không ai mở cửa. Một bản sao của AP/RN tuần trước đã được tuồn vào và đã được đọc to tối qua (lại là trí khôn của các tù nhân chiến tranh). Tôi thích được nghe nội dung trong đó (hoàn hảo – bỏ chúng đi! – bạn Danny (Morrison) tốt lắm). Tôi thực sự hy vọng mọi người đọc, tiếp nhận và hiểu ít nhất một trong số những sự thật được tìm thấy thường xuyên trong đó. Tôi thấy Paddy Devlin[29] với những thủ đoạn thông thường của lão, và sẽ không đi ra bày tỏ sự ủng hộ với các tù nhân...

Ừm, tối hôm nay là như thế đấy. Tôi phải đi đây. Óiche Mhaith (Ngủ Ngon Nhé)

[29] Paddy Devlin: Tên thật là Patrick Joseph Devlin (8/3/1925 – 15/8/1999), một tên xét lại, socdem người Ireland, 'nhà hoạt động lao động và dân quyền', nhà văn tại Belfast, người sáng lập Đảng Lao động và Dân chủ Xã hội (SLDP), đại biểu Quốc hội của Hội đồng Bắc Ireland. Được mô tả là một 'nhà hoạt động không ngưng nghỉ chống lại chủ nghĩa bè phái', Devlin từng là một thành viên

của IRA nhưng sau đó từ bỏ bạo lực Cộng hòa để vượt qua các khác biệt phe phái thông qua các phương tiện chính trị 'hòa bình', 'xã hội chủ nghĩa' và dân tộc chủ nghĩa.

Thứ Ba, ngày thứ 17

Lá Pádraig inniú 's mar is gnách níor thárla aon rud suntasach, bhí mé ar aifreann agus mo chuid gruaige gearrtha agam níos gaire, agus é i bhfad níos fearr freisin. Sagart nach raibh ar mo aithne abhí ag rá ran aifreann. (Hôm nay là ngày Thánh Patrick và như thường lệ, không có gì đáng chú ý cả. Tôi đã dự Thánh lễ, tóc tôi cắt ngắn hơn và cũng tốt hơn nhiều. Tôi không biết vị linh mục nào chủ trì Thánh lễ.)

Bhí na giollaí ag tabhairt an bhia amach do chách abhí ag teacht ar ais ón aifreann. Rinneadh iarracht chun tabhairt pláta bidh domhsa. Cuireadh ós cómhair m'aghaidh ach shiúl mé ar mo shlí mar is nach raibh aon duine ann. (Bọn lính liên lạc đem thức ăn đến cho tất cả những ai từ Thánh lễ trở về. Chúng cố mang cho tôi mỗi đĩa đồ ăn, được đặt ngay trước mặt tôi, nhưng tôi cứ tiếp tục đi như thể không có ai ở đó.)

Fuair mé cúpla nuachtán inniú agus mar shaghas malairt bhí an Nuacht na hEireann ann. Táim ag fáil pé an scéal atá le fáil óna buachaillí cibé ar bith. (Tôi nhận được vài tờ báo hôm nay, và như một sự thay đổi, có tờ Tin tức Ireland ở đó. Dù sao thì tôi vẫn có thể nhận được bất cứ tin tức gì từ các anh em.)

Choniac mé ceann dona dochtúirí ar maidun agus é gan béasaí. Cuireann sé tuirse ormsa. Bhí mo chuid meachain 57.50 kgs. Ní raibh aon ghearán agam. (Tôi gặp một trong các bác sĩ sáng nay, một loại người bất lịch sự. Nó khiến tôi mệt mỏi. Cân nặng tôi là 57,70 kg. Tôi không có gì để phàn nàn cả.)

Bhí oifigcach isteach liom agus thug sé beagán íde béil domhsa. Arsa sé 'tchim go bhfuil tú ag léigheadh leabhar gairid. Rudmaith nach leabhar fada é mar ní chrlochnóidh tú é'. (Một sĩ quan ở đó với tôi và cho tôi vài thứ gì đó để ăn. Hắn bảo, 'Tôi thấy anh đang đọc một cuốn sách ngắn. Điều tốt là nó không phải một cuốn sách dài mà anh không thể đọc xong được.)

Sin an saghas daoine atá iontu. Ploid orthu. Is cuma liom. Lá fadálach ab ea é. Bhí mé ag smaoineamh inniú ar an chéalacán

seo. Deireann daoine a lán faoin chorp ach ní chuireann muinín sa chorp ar bith. Measaim ceart go leor go bhfuil saghas troda. (Chúng là loại người như thế đấy, rặt một lũ điếu giả. Tôi không quan tâm. Ấy là một ngày dài. Tôi đã nghĩ về điều nhảm cớt ấy hôm nay. Người ta nói nhiều về thân xác nhưng họ không tin tưởng thân xác chút nào. Tôi nghĩ thế là tốt khi có sự tranh đấu như vậy.)

An dtús ní ghlacann leis an chorp an easpaidh bidh, is fulaingíonn sé ón chathú bith, is greithe airithe eile a bhíonn ag síorchlipeadh an choirp. Troideann an corp ar ais ceart go leor, ach deireadh an lae; téann achan rud ar ais chuig an phríomhrud, is é sin an mheabhair. (Đầu tiên thân thể không chấp nhận việc thiếu thức ăn, nó chịu hành hạ từ mọi cám dỗ, và những cái khác thì quấy nhiễu liên tục cơ thể. Cơ thể phản pháo lại ổn cả, nhưng đến cuối cùng; mọi thứ lại quay về điểm chính, là tâm trí.)

Is é an mheabhair an rud is tábhachtaí. Mura bhfuil meabhair láidir agat chun cur in aghaidh le achan rud, ní mhairfidh. Ní bheadh aon sprid troda agat. Is ansin cen áit as a dtigeann an mheabhair cheart seo. B’fhéidir as an fhonn saoirse. (Tâm trí là điều quan trọng nhất. Nếu bạn không có tâm trí mạnh mẽ để kháng lại mọi thứ, bạn sẽ không trụ được. Bạn sẽ không còn bất kỳ ý chí chiến đấu nào nữa. Ấy là nơi mà tâm trí đúng đắn đến từ đó. Có lẽ là từ khát vọng tự do.)

Ní hé cinnte gurb é an áit as a dtigeann sé. Mura bhfuil siad in inmhe an fonn saoirse a scriosadh, ní bheadh siad in inmhe tú féin a bhriseadh. Ní bhrisfidh siad mé mar tá an fonn saoirse, agus saoirse mhuintir na hEireann i mo chroí. (Không biết chắc chắn được là nó đến từ đâu. Nếu chúng không thể phá hủy khát khao tự do, chúng sẽ không thể đốn gục bạn. Chúng sẽ không thể đốn ngã tôi bởi khát khao tự do, và sự tự do của nhân dân Ireland, nằm trong trái tim tôi.)

Tiocfaidh lá éigin nuair a bheidh an fonn saoirse seo le taispeáint ag daoine go léir na hEireann ansin tchífidh muid éirí na gealaí. (Sẽ đến buổi bình minh khi khát vọng tự do của nhân dân Ireland được phơi bày, khi ấy ta sẽ thấy mặt trăng lên.)